

KHT A
Tilintarkastusyhteisö B Oy

PÄÄTÖS

KHT A:n toiminta X Oyj:n tilinpäätöksen 31.12.2017 tilintarkastuksessa

Asian vireille tulo

PRH:n tilintarkastusvalvonnan suorittamassa, KHT A:han kohdistuvassa ja vuonna 2018 tehdyssä laaduntarkastuksessa on todettu X Oyj:n tilinpäätöksen 31.12.2017 tilintarkastukseen liittyviä selvitystä edellyttäviä seikkoja. A päävastuullisena tilintarkastajana antanut kyseisen tilikauden tilintarkastuksesta 14.3.2018 päivätyn vakiomuotoisen tilintarkastuskertomuksen.

PRH:n tilintarkastusvalvonnan suorittamassa laaduntarkastuksessa on kiinnitetty huomiota lainojen luokitteluun IFRS:n mukaan laaditussa X Oyj:n tilinpäätöksessä 31.12.2017 sekä siihen, ettei tilintarkastusdokumentaation (tilintarkastajan työpapereiden) perusteella voi päätellä, miten tilinpäätöksen täydellisyydestä ja oikeellisuudesta on tilintarkastuksessa varmistuttu.

PRH:n tilintarkastusvalvonta on ottanut asian käsiteltäväksi tutkinta-asiana ja pyytänyt B Oyj:ltä ja A:lta selvitystä X Oyj:n tilinpäätöksen 31.12.2017 tilintarkastuksesta. PRH:n tilintarkastusvalvonta on hankkinut selvitystä siitä, ovatko B Oy ja A noudattaneet hyvää tilintarkastustapaa kommunikoidessaan X Oyj:n johdon kanssa tarkastushavainnoista ja A:n antaessa X Oyj:tä koskevassa tilintarkastuskertomuksessa vakiomuotoisen lausunnon siitä, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja että tilinpäätös täyttää lakisääteiset vaatimukset.

PRH:n tilintarkastusvalvonta on tuonut B Oyj:n ja A:n toiminnan kyseisen toimeksiannon hoitamisessa käsiteltäväksi tilintarkastuslautakunnassa (tilintarkastuslain 7 luvun 2 §).

Tilintarkastajien selvitys

A:n selvitys

A on antanut PRH:n tilintarkastusvalvonnalle 1.4.2019 päivätyn selvityksen, jossa hän on useassa kohdassa viitannut aikaisemmin tilintarkastusvalvonnalle laaduntarkastusta varten antamaansa 5.11.2018 päivättyyn selvitykseen. A on muutenkin kuultu vuonna 2018 suoritetun laaduntarkastuksen yhteydessä.

A on vastannut PRH:n tilintarkastusvalvonnan selvityspyynnössä 27.2.2019 esitettyihin kysymyksiin ja pyyntöihin. Keskeiset seikat A:n selvityksessä ovat seuraavat:

A:n mielestä X Oyj:n tilinpäätöksessä 31.12.2017 lainojen luokittelu oli IFRS:n mukainen. X -konsernin johto neuvotteli asiasta rahoittajan kanssa loppuvuodesta 2017. A sai neuvotteluista sen käsityksen, että vahvistus waiverista saatiin tosiasiallisesti ennen

vuoden vaihdetta, ennen joutua käydyissä neuvotteluissa. Rahoittaja lupasi tuolloin lähettää vahvistuksen, mutta viivytyksistä johtuen sähköpostivahvistus saatiin vasta loppiaisen jälkeen. Tämän vahvistaa myös se, että rahoittaja pahoittelee viestissään viivästynyttä muodollista sähköpostivastausta.

A:n mukaan tilinpäätöksen IFRS:n mukaisuus on varmistettu asianmukaisten lähteiden ja työvälineiden avulla.

A on selvityksessään ilmoittanut antaneensa tilintarkastuksesta EU:n PIE-asetuksen 537/2014 artiklan 11 mukaisen kirjallisen lisäraportin.

B Oy:n selvitys

B Oy on antanut PRH:n tilintarkastusvalvonnalle 1.4.2019 päivätyn selvityksen. B Oy on kertonut, että se on osoittanut X Oyj:n tarkastustiimiin tarvittavan määrän avustavia tarkastajia ja tiimin jäsenten osaamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota, koska kyseessä on listattu yhtiö.

B Oy on kertonut, miten toimeksiantotiimi on resursoitu asiantuntevilla ja riittävillä henkilöresursseilla. B Oy:n käsityksen mukaan tarkastustiimin resurssit ovat olleet tehtävän laajuus ja sisältö huomioon ottaen riittävät laadullisesti ja määrällisesti. B Oy on valvonut ja tukenut päävastuullista tilintarkastajaa ja kouluttanut häntä. B Oy suorittaa säännönmukaista laadunvalvontaa sen palveluksessa oleville tilintarkastajille. A on ollut laadunvalvonnan kohteena hyväksytyksi vuonna 2016.

B Oy katsoo, että se on tukenut ja valvonut riittävästi A:ta kyseisen toimeksiannon hoitamisessa ja asettanut tilintarkastustiimiin riittävästi resursseja.

Ratkaisu

Tilintarkastuslautakunta antaa A:lle huomautuksen. B Oy:n toiminnan tutkinta ei anna aihetta toimenpiteisiin.

Perustelut

1 Sovellettavat oikeusohjeet

Tilintarkastuslain (1141/2015) 7 luvun 2 §:n mukaan tilintarkastusvalvonta valvoo, että tilintarkastajat toimivat tilintarkastuslain mukaisesti.

X Oyj on ollut velvollinen laatimaan tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen osakeyhtiölain ja kirjanpitolain (1336/1997) mukaisesti. X Oyj on ollut velvollinen soveltamaan IFRS-tilinpäätöksen laatimista koskevia säännöksiä.

Tilintarkastajat ovat olleet velvollisia tarkastamaan tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen, kirjanpidon, hallinnon ja toimintakertomuksen EU:n PIE-asetuksen 10 artiklan ja toiminnan hetkellä voimassa olleen tilintarkastuslain (459/2007) mukaisesti ja antamaan tilintarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen tarkastamaltaan tilikaudelta.

2 Tapahtumien kulku

B Oy toiminut X Oyj:n tilintarkastajana ja A B Oy:n nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana tilikaudella 1.1. – 31.12.2017. A on antanut X Oyj:n tilintarkastuksesta 14.3.2018 päivätyn vakiomuotoisen tilintarkastuskertomuksen, jonka mukaan tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja että tilinpäätös täyttää lakisääteiset vaatimukset.

3 Sovellettavat oikeusohjeet ja A:n toiminnan arviointi

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että A:n antama tilintarkastuskertomus on virheellinen siten, ettei siinä ole tuotu esiin X Oyj:n tilinpäätöksen 31.12.2017 virheitä ja puutteita lainan luokittelussa. Lisäksi tarkastusvaliokunnalle annettava lisäraportti puuttuu, minkä vuoksi tilintarkastuskertomuksessa on virhe. Kaikkiaan tilintarkastuslautakunta on todennut A:n toiminnassa lisäksi seuraavat puutteet.

3.1 Lainojen luokittelu tilinpäätöksessä ja tilinpäätöksen IFRS:n mukaisuus

X Oyj:n tilinpäätöksessä on esitetty pitkäaikaisena erityisehtoinen laina. Tilinpäätöshetkellä 31.2.2017 X Oyj ei kuitenkaan enää täyttänyt erityisehtoisen kovenanttilainan ehtoja. Yhtiön johto oli neuvotellut rahoittajan kanssa tilanteesta. X Oyj ei saanut kyseisestä lainasta rahoittajalta jatkoaikaa (waiver) ennen tilinpäätöshetkeä, mikä olisi ollut edellytyksenä sille, että laina olisi voitu luokitella tilinpäätöksessä pitkäaikaiseksi.

Lainojen luokitteluun listayhtiöiden IFRS-tilinpäätöksessä tulee soveltaa kansainvälistä tilinpäätösstandardia IAS 1. IFRS-tilinpäätöksessä laina luokitellaan pitkäaikaiseksi, jos velkoja on raportointikauden (tilikauden) loppuun mennessä suostunut myöntämään jatkoajan (waiver), joka ulottuu vähintään 12 kuukauden päähän tilikauden päättymisestä eikä velkoja voi vaatia velan välitöntä takaisinmaksua (IAS 1.75). Velallisyhtiön laina on luokiteltava lyhytaikaiseksi, kun yhtiöllä ei ole ehdotonta oikeutta lykätä velan suorittamista vähintään 12 kuukauden päähän tilikauden päättymisestä (IAS 1.69).

X Oyj:llä ei ole ollut tilinpäätöshetkellä voimassa olevaa waiveriä. Waiver on saatu tammikuussa 2018, minkä vuoksi laina olisi IAS 1:n mukaan tullut luokitella tilinpäätöksessä lyhytaikaiseksi.

X Oyj:n lainojen luokittelu tilinpäätöksessä on PRH:n tilintarkastuslautakunnan tekemän selvityksen perusteella virheellinen. Tilintarkastuksen kannalta kyseessä on olennainen virhe.

A:n olisi pitänyt harkita lainan tilinpäätöskäsittelyä uudelleen ja ottaa tilinpäätöskäsittely huomioon raportoinnissaan. Kyseisen lainan luokittelu olisi edellyttänyt reagointia ennen tilintarkastuksen loppuun saattamista. A:n olisi pitänyt tarvittaessa edellyttää lainan luokittelun muuttamista tilinpäätöksessä tai vaihtoehtoisesti tuoda asia esiin tilintarkastuskertomuksessaan.

Lisäksi tilintarkastuskansiosta ei käy ilmi, miten A on varmentunut siitä, että tilinpäätös on IFRS:n ja kirjanpitolain mukainen.

3.2 Lisäraportti tarkastusvaliokunnalle

EU:n asetuksen 537/2014 mukaan PIE-yhteisöjen lakisääteisen tilintarkastuksen suorittavan tilintarkastajan on esitettävä tarkastusvaliokunnalle tai hallitukselle kirjallinen lisäraportti (11 artikla). Lisäraportissa on selitettävä suoritetun lakisääteisen tilintarkastuksen tulokset ja sen on sisällettävä vähintään asetuksen 11 artiklan mukaiset seikat.

A ei ole antanut tilintarkastuksesta EU-asetuksen mukaista kirjallista lisäraporttia tarkastusvaliokunnalle.

A on kertonut raportoineensa artiklassa mainitut kohdat soveltuvin osin yhtiölle joko tilikauden aikaisessa tai tilinpäätösraportoinnissa.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, ettei raportointi soveltuvin osin muussa kuin säädettyssä muodossa ole riittävää. Tilintarkastajan raportoinnin tulee olla selkeää ja otsikoitu siten, että raportin saaja voi todeta raportin luonteen. Tilintarkastajan tulee esittää säädettyt asiat lisäraportilla ja 11 artiklan kohdan 4 mukaisesti raportin tulee olla allekirjoitettu ja päivätty.

4 B Oy:n toiminnan arviointi

Tilintarkastuslakiin perustuvassa tilintarkastajien valvonnassa vakiintuneen soveltamiskäytännön mukaan tilintarkastusyhteisön on vähintään tarjottava päävastuulliselle tilintarkastajalle riittävät resurssit toimeksiannon suorittamista varten sekä tuettava ja valvottava päävastuullisen tilintarkastajan toimintaa.

Tämän tutkinta-asian selvityksessä ei ole tullut esiin seikkoja, jotka osoittaisivat, että B Oy olisi menetellyt epäasianmukaisesti tai muuten tilintarkastuslakiin perustuvien velvollisuuksiensa vastaisesti X Oyj:n tilintarkastuksessa 31.12.2017 päättyneellä tilikaudella.

5 Yhteenveto

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että edellä perusteluissa 3.1 – 3.2 mainituilla perusteilla A on toiminut X Oyj:n tilikauden 1.1. – 31.12.2017 tilintarkastuksessa hyvän tilintarkastustavan ja tilintarkastuslain vastaisesti. Tilintarkastuksessa on jäänyt varmista-matta, onko X Oyj:n tilinpäätös 31.12.2017 säännösten mukainen ja antaako se oikean ja riittävän kuvan yhteisön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

X Oyj:n tilikauden 1.1.2017 – 31.12.2017 tilintarkastus ei täytä tilintarkastuslakiin perustuvia vaatimuksia edellä selostettujen puutteiden johdosta. A:n menettely ei vastaa tilintarkastajalta vaadittavaa huolellisuutta (TTL 4:1 ja 4:3). A:n toiminta on ollut huolimaton ja siten hyvän tilintarkastustavan vastaista.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, ettei B Oy:n toiminnasta voida osoittaa tilintarkastuslain vastaisuutta.

6 Seuraamuksen määräämisessä huomioon otettavat seikat (TTL 10:1 ja 10:7)

Tilintarkastuslautakunnan ratkaisukäytäntö huomioon ottaen huomautus on riittävä seuraamus. Moitittava menettely ei ole olennaisesti vaarantanut tilinpäätöksen antamaa oikeaa ja riittävää kuva, joten A:n sinänsä virheellinen menettely on taloudellisesti vähämerkityksellinen. Tilintarkastuksessa todetut puutteet ovat kokonaisuutena arvioiden vähäisiä, vaikka kyse on listayhtiön tilintarkastuksesta. A:lle ei ole aikaisemmin määrätty tilintarkastuslain mukaista seuraamusta.

Sovelletut säännökset

Tilintarkastuslaki (1141/2015) 1 luku 1, 3 luku 1 ja 2 §, 7 luku 2 §, 10 luvun 1 ja 7 §

Valitusoikeus

Asianosaisella on oikeus valittaa tästä päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen valitusosoituksen mukaisesti.

Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet

Pekka Pajamo (pj), Jussi Heiskanen (varapj), Ari Ahti, Antti Fredriksson, Teija Laitinen, Leena Romppainen, Elina Stråhlman ja Anders Tallberg,

Vakuudeksi

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS
Tilintarkastuslautakunta

Pekka Pajamo
Tilintarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Pasi Horsmanheimo
Esittelijä
tilintarkastusvalvonta@prh.fi

Liite

Valitusosoitus

